

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге
башкарма комитеты
КАРАР

№ 17

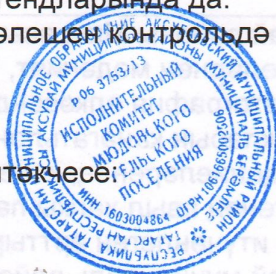
28 октябрь 2015 ел

**«2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының
Мюд авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү» муниципаль максатчан программасы
турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»
06.10.2003 елдагы 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Мәдәният турында» 03.07.1998
елдагы 1705 номерлы Татарстан Республикасы Законына, Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге Уставына таянып, Татарстан
Республикасы Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге башкарма комитеты
КАРАР бирә:

1. 1 нче кушымта нигезендә «2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә мәдәниятне үстерү» озак сроклы муниципаль максатчан программасын расларга.
2. Әлеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга <http://aksubaevo.tatar.ru> Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге мәғлүмат стендларында да.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Мюд авыл жирлеге
Башкарма комитет жетәкчесе

Н.В. Бокарева

Расланган
Аксубай муниципаль районы
Мюд авыл җирлеге
Житәкче Карары Белән
№ 17, 2015 елның 28 октябре

ОЗАК СРОКЛЫ МУНИЦИПАЛЬ МАКСАТЧАН ПРОГРАММА
"2016-2020 елларга Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Мюд авыл
җирлегендә мәдәниятне үстерү»

П. МЮД

Программа Паспорты

Программа атамасы	"2016-2020 елларга Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә мәдәниятне үстерү»
Программаны эшләү өчен нигез	Программа РФ Конституциясе, ТР, федераль законнар, ТР Законнары нигезендә эшләнгән. Муниципаль берәмлек уставы, норматив хокукый актлар
Муниципаль заказчы-программаның координаторы	Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты
Программаның төп уйлап табучылары	
Программа максатлары	Аксубай районы Мюд авыл җирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать һәм кинематография өлкәсендә агымдагы ихтыяжларын канәгатьләндерү, мәдәният учреждениеләренең, кинематография сәнгатенең авыл халкы һәм кунаклары өчен җәлеп итүчәнлеген арттыру Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормышын һәм тынычлыгын, экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә күренешләрен профилактикалау һәм кисәтү нигезендә аларның законлы хокуклары һәм мәнфәгатьләре дәрәжәсен күтәрү
Программа бурычлары	1. Милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгатен үстерү; 2. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм конфессиональ нигездә конфликтларны кисәтү һәм булдырмау; халыкның террорчылык һәм экстремистик идеология күренешләренә карата түземсезлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән ижтимагый фикер формалаштыру

Үткөрү вақыты	2016-2020 еллар
Ярдәмче программалар	- "2016-2020 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сэнгатен үстерү» "2016-2020 елларга терроризм һәм экстремизмны профилактикалау»
Программаны финанслау күләмнәре	2016-2020 елларга Программаны финанслау күләме 4957,6 мең сум тәшкит итә шул исәптән: 2016 ел -989 мең сум 2017 ел – 989,9 мең сум 2018 ел – 991,9 мең сум 2019 ел - 992,9 мең сум 2020 ел - 993,9 мең сум Искәрмә: программаны финанслау күләме фаразлана һәм тиешле елга тиешле дәрәжәдәге бюджетлар формалашуны исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш, шулай ук чараларны финанслауга федераль һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирелергә тиеш
Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижәләре (нәтижәләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижәлегенә күрсәткечләре	Программа чараларын гамәлгә ашыру 2020 елга үсешкә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар саны арту; массакүләм һәм мәдәни-массакүләм чараларда катнашучылар өлешен арттыру; үзешчән сэнгать формированиеләренең һәм аларда катнашучылар санының артуы; жирлек халыкларының этномәдәни үзенчәлеген саклауга юнәлдерелгән мәдәни акцияләр һәм программалар саны 5 чарага кадәр дөүләт органнары, мәдәни-агарту учреждениеләре, милли-мәдәни берләшмәләр, шулай ук аерым гражданныр белән 2 проектка кадәр уртак проектлар саны; жирлектә "Сабантуй" татар халык бәйрәмен үткөрү саны -1; террорчылык һәм экстремистик күренешләрнең барлык фактларына да түземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегенә территориясендә толерантлык, башка культураларга хөрмәт күрсәтү идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмати киңлек булдыру; Яшьләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын ныгыту.
Программаның үтәлешен контрольдә тотуны оештыру системасы	Аксубай муниципаль районы авыл жирлегенә советы; Аксубай муниципаль районы Башкарма комитеты.

Программаны тормышка ашыру өлкәсенә Гомуми характеристикасы, хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалары

Хәзерге вакытта Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә 8 муниципаль мәдәният һәм сәнгать учреждениесе эшли. Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге мәдәният объектларының гомуми чөлтәре түбәндәгеләрне үз эченә ала: 4 җәмәгать китапханәсе, 4 мәдәни-ял тибындагы учреждение. 2014 елда Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә мәдәният һәм сәнгать өлкәсенә ярдәм итү һәм үстерүгә җирлек бюджетыннан 1107,8 мең сум акча җибәрелгән. Тармакта эшләүчеләр саны 6 кеше тәшкил итә. Шактый акчалар материал-техник базаны үстерүгә, тармак объектларын төзүгә һәм реконструкцияләүгә, мәдәният учреждениеләре җиһазларын комплекслы мәгълүматлаштыруга һәм модернизацияләүгә юнәлдерелә.

Социологик тикшеренүләр күрсәткәнчә, мәдәният учреждениеләренең гамәлдәге чөлтәре халыкның үтенечен тулысынча канәгатьләнәдерми. Халык бәяләүләрендә тәэмин ителешнең җитәрлек булмавы беренче чиратта түбәндәге проблемалар белән бәйле:

мәдәният объектларын урнаштыруның тигезсезлеге, гамәлдәге учреждениеләрнең чагыштырмача югары "бусагасын" саклап калу; мәдәният учреждениеләре тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләр күләме һәм төрләре гражданның ихтияҗларына, өстенлекләренә һәм өметләренә тулысынча туры килми;

мәдәният учреждениеләрен ял итү һәм иҗади эшчәнлек, мәгариф һәм үзбилгеләнү, чаралар үткөрү, һәм сәкәр берләшмәләр эшчәнлеге өчен заманча югары технологияле җиһазлар белән тәэмин итү, шулай ук мәдәният учреждениеләренең халыкның төрле категорияләре өчен, шул исәптән хәрәкәт итүләре чикләнгән һәм тормыш эшчәнлегенең башка чиклөләре белән тәэмин итү чаралары белән тәэмин итү җитмәү; сәнгатьнең төрле жанрларында (музыкаль, театр) фестиваль һәм башка программаларны (музыкаль, театр), концерт-филармония һәм күргәзмә эшчәнлегендә, концерт һәм башка сәнгать коллективлары өчен база буларак кулланду заманча югары дәрәҗәдәге комплексларга кытлык

Мәдәният өлкәсендә булган проблемаларны җиңү механизмы

Проблеманың эчтәлеге	Җиңү механизмы
Мәдәни-ял тәкдимнәре гражданның барлык сораулары диапазонын капламый	Мәдәни-ял эшчәнлеге өлкәсендә эшнәң яңа формаларын һәм ысулларын кертү
мәдәният учреждениеләренең матди-техник база үсеше җитәрлек түгел	Матди-техник базаны ныгыту һәм тармакны мәгълүматлаштыру, җиһазларны модернизацияләү, бюджеттан тыш чараларны, дәүләтнеке булмаган структураларны җәлеп итү
Инвалидлар, тормыш эшчәнлеге чикләнгән затлар өчен мәдәният учреждениеләренең җитәрлек дәрәҗәдә булмавы	Мәдәният учреждениеләрен махсус техника белән җиһазлау, инвалидлар һәм башка аз хәрәкәтләнүче гражданны өчен мәдәният учреждениеләрен җайлаштыру, дистанцион хезмәт күрсәтүне үстерү
Инновацион мәдәни проектларны эшләү һәм гамәлгә кертү зарурлыгы	Инновацион проектларга, иҗади остаханәләргә грант ярдәме

Риск белән идарә итү һәм көйләү чаралары аларның программа максатларына йогынтысын киметү максатыннан

Программаны тормышка ашырганда рискларны анализлау һәм рисклар белән идарә итү Программаның муниципаль заказчы - координаторы – Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

Иң җитди рискларга финанс һәм административ рискларны кертергә мөмкин. Финанс риски-программа буенча кабул ителгән финанс йөкләмәләрен тулысынча үтәмәү. Финанс куркынычын чикләү ысулы-программа чараларының финанс күрсәткечләрен һәм ирешелгән нәтижеләргә карап күрсәткечләрен ел саен көйләү. Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге бюджетыннан Программа чараларын финансламау куркынычын киметү мәдәният, социаль партнерлык өлкәсендә инновацион проектларның инвестицион жөлеп итүчәнлеге механизмдарын формалаштыру юлы белән тормышка ашырыла. Административ риск программаның эффектив идарә итмәве белән бәйле, бу ярдәмче программаларның максатларын һәм бурычларын үтәмәүгә китерергә мөмкин. Административ рискны чикләү ысуллары:

программа чараларының үтәлешен контрольдә тоту һәм Программаны тормышка ашыруга ағымдагы идарә итү механизмын камилләштерү;

программаны гамәлгә ашыруның еллык планнарын формалаштыру;

программаның күрсәткечләрен (индикаторларын) үтәүне өзлексез мониторинглау;

халыкка хәбәр итү һәм Программаны тормышка ашыру барышы турында мәгълүматларны ачык бастыру.

Рисклар белән идарә итү буенча чаралар программаның тормышка ашырылуын мониторинглау һәм аның нәтижеләлеген бәяләү нигезендә муниципаль заказчы - Координатор тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Төп максатлар, биремнәр, соңгы нәтижеләрне тасвирлау

Программа һәм аны тормышка ашыру сроклары

Программаның максатчанлыгы 2014-2020 елларга "Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү" республика программасы белән билгеләнгән Татарстан Республикасының Дәүләт мәдәни сәясәте өстенлекләренә нигезләнгән.

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеген социаль-иқтисадый үстерү максатларында мәдәният һәм сәнгать өлкәсен тотрыклы үстерү өчен кирәкле шартлар тудыру белән беррәттән, әлеге программаның стратегик максаты-Аксубай муниципаль районының мюд авыл җирлегендә яшәүчеләрнең мәдәният, сәнгать, мәдәният учреждениеләренең авыл халкы һәм кунаклар өчен жөлеп итүчәнлеген күтәрү. Бу максатка ирешү өчен системалы характердагы берничә проблеманы чишәргә кирәк, шул исәптән:

милли музыка традицияләрен саклау һәм үстерү, заманча музыка сәнгәтен үстерү;

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә халык һөнәрчелеген саклау, өйрәнү һәм үстерү;

Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге территориясендә урнашкан мәдәни мирас объектларының сакланышын һәм нәтижелә файдалануын тәэмин итү;

Регионара һәм милләтара мәдәни хезмәттәшлекне үстерү өчен шартлар тудыру

Программа программалы чараларны тормышка ашыруның муниципаль дәрәжәсен күздә тотып, аларның үзенчәлекле бурычлары тиешле ярдәмче программаларда чагылдырылган.

"2016-2020 елларга концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстерү" ярдәмче программасы Милли музыкаль традицияләрен саклау һәм үстерүне, заманча музыкаль сәнгәтне үстерүне максат итеп куя. Җирлекнең муниципаль концерт оешмалары челтәренең бүгенге торышын, 2020 елга кадәр концерт учреждениеләренең үсеш перспективаларын чагылдыра.

"Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау» подпрограммасы террорчылык һәм экстремистик күренешләрнең барлык фактларына карата түземсезлек формалаштыруны, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге территориясендә толерантлык идеяләрен

пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мәгълүмат киңлеген формалаштыруны, башка культураларга хөрмәт тәрбияләүне камилләштерә;

Программаны гамәлгә ашыру вакыты - 2016-2020 еллар.

Программаны ресурс белән тәмин итү

Программаны тормышка ашыруны финанс белән тәмин итү законнарда билгеләнгән тәртиптә федераль бюджет, Республика, шулай ук Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге бюджеты акчаларын куллануны күздә тотта.

Программаны финанслауның гомуми күләме 4957,6 мең сум тәшкит итә. шул исәптән:

2016 ел - 989,0 мең сум

2017 ел – 9899 мең сум

2018 ел – 991,9 мең сум

2019 ел - 992,9 мең сум

2020 ел - 993,9 мең сум

Программаны тормышка ашыруны ресурслар белән тәмин итү фаразланган характерга ия һәм тиешле бюджетларның мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш.

Программаны тормышка ашыру механизмы

Программаның чараларын гамәлгә ашыру барышында муниципаль заказчы-координатор төп башкаручыларның үзара хезмәттәшлеген тәмин итә, чараларның үтәлешен һәм чараларны турыдан-туры башкаручылар тарафыннан нәтижәле файдалануны контрольдә тотта. Программа чараларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары нигезендә программаның барлык башкаручылары белән программаның заказчысы төзи торган муниципаль контрактлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Программаның социаль-икътисади нәтижәләгән бәяләү

Мәдәниятнең фундаменталь үзенчәлеге шунда ки, мәдәни эшчәнлекнең мөһим нәтижәләре вакыт буенча кичектерелгән социаль эффектта чагыла һәм интеллектуаль потенциалны арттыруда, индивидуумнарның кыйммәти ориентирларын һәм тәртип нормаларын үзгәртүдә чагыла, бу ахыр чиктә җәмгыять эшләвенә нигезләрендә үзгәрешләргә китерә.

Программада мәдәни эшчәнлекнең агымдагы нәтижәләрен генә характерлый торган индикаторлар һәм цифрлы күрсәткечләр системасын куллану күздә тотыла. Шулай ук вакытта конкрет ярдәмче программаларда үз нәтижәләлек күрсәткечләре булырга мөмкин. Программаны һәм аның ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруның нәтижәләгән бәяләү Программаның муниципаль заказчы - координаторы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Программаны тормышка ашыруның төп социаль-икътисади нәтижәсе Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлеге гражданны тормышында мәдәниятнең социаль ролен күтәрүдә һәм, димәк, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә тормыш сыйфатын күтәрүдә, мәдәният өлкәсендә модернизацияләү курсына гамәлгә ашыру өчен уңай ижтимагый атмосфера булдыруда чагыла. Бу эффект аеруча күрсәтеләчәк:

Аксубай районының Мюд авыл җирлегендә яшәүче халыкларның тулылыгын саклауга ярдәм итүче мәдәни киңлекнең бердәмлеген ныгытуда;

ижади эшчәнлек, мәдәният һәм сәнгатьтә халыкка тәкъдим ителгән мәдәни байлыкларның һәм мәгълүматларның төрлелеге һәм үтемлелеге өчен уңай шартлар тудыруда;

культураны икътисадый үстерү процессларын активлаштыру һәм тармакка җәлеп ителгән дәүләтнеке булмаган ресурслар үсешендә;

Мәдәниятне үстөрү бурычлары әйләнә-тирә мохитне саклау бурычлары белән тыгыз бәйләнгән. Кагыйдә буларак, бу элементә мәдәни лшафтларны һәм истәлекле урыннарны саклау өлкәсендә, музей-тыюлыклар эшчәнлегендә чагыла. Истәлекле урыннар системасын һәм саклана торган тарихи-мәдәни территорияләрне формалаштыру экология проблемаларын хәл итү һәм табигый мирасны саклау белән турыдан-туры бәйле. Шулай итеп, Программа әйләнә-тирә мохитне саклау мәсьәләсе белән тыгыз элементәдә мәдәниятне үстөрү проблемаларын чишә. Программаны тормышка ашыруның нәтижәләлеге максатчан күрсәткечләргә һәм программада каралган күрсәткечләргә ирешү дәрәжәсе буларак бәяләнә.

»2016-2020 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстөрү " ярдәмче программасы

Паспорт

Муниципаль ярдәмче программаның исеме	"2016-2020 елларга клуб концерт оешмаларын һәм башкару сәнгәтен үстөрү»
Муниципаль ярдәмче программаның максаты	<p>Аксубай районының Мюд авыл жирлеге территориясендә бердәм мәдәни киңлек булдыру һәм саклау;</p> <ul style="list-style-type: none"> - мәдәният учреждениеләренең муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары, ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар , мөгариф системасы учреждениеләре, массакүләм мөгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстөрү; -халыкта гражданлык тәңгәллеген, мораль-әхлакый һәм толерант дөнъяга карашны формалаштыру эшчәнлеген гамәлгә ашыру. - эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү ; - мәдәни-ял учреждениеләрендә чараларның сыйфатын күтөрү
Муниципаль ярдәмче программаның бурычлары	<p>Мәдәният, сәнгәт, жирлекнең тарихи-мәдәни мирасын саклау һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.</p> <p>План нигезендә Программа массакүләм һәм бәйрәм мәдәни-массакүләм чаралар уздыру.</p> <p>Мәдәни-ял чараларында катнашучылар саны арту.</p> <p>Халыкта гражданлык үзенчәлеген формалаштыруны, ижади потенциалны ачуны, толерантлык, этникара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр культурасын тәрбияләүне тәэмин итүче " мәдәният» өлкәсендәге системаны үстөрү һәм модернизацияләү</p>
Муниципаль подпрограмманың муниципаль заказчысы	ТР Мюд авыл жирлеге башкарма комитеты

муниципаль подпрограмма эшлөүче	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге башкарма комитеты					
Муниципаль ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары	2016-2020еллар					
Муниципаль ярдәмче программаны финанслау чыганақлары, шул исәптән еллар буенча:	Финанслау чыганақлары булып Аксубай Мюд авыл жирлеге бюджеты акчалары тора					
	Чыгымнар (мең сум).					
	барлығы	2016	2017	2018	2019	2020
Жирле бюджет акчалары	4942,1	986,0	986,8	987,9	989,7	990,7
Муниципаль ярдәмче программаны тормышка ашыруның планлаштырылган нәтижеләре	Төрле дәрәжәдәге конкурсларда, фестивальләрдә катнашучылар саны арту; Клуб формированиеләрендә катнашучылар алган дипломнар, премияләр санын арттыру; Массакуләм һәм мәдәни-массакуләм чараларда катнашучылар өлешен арттыру; Үзешчән сәнгать формированиеләренең һәм аларда катнашучылар санының артуы;					

I. Ярдемче программаны тормышка ашыру өлкәсенең Гомуми характеристикасы, шул исәптән проблемалары, аларны хәл итүгә юнәлдерелгән

Жәмгыять үсешенең хәзерге этабының үзенчәлеге-кешеләрнең рухи тормышын оештыручы факторларның берсе буларак мәдәниятнең социаль ролен арттыру. Шул ук вакытта мәдәният кешелекнең рухи тәҗрибәсе генә түгел, ә һәрбер кешенең иҗатка сәләтен формалаштыручы, кеше яшәвенең нигезен, цивилизацияле тормышның кыйммәтләрен һәм формаларын саклап калу сәләтен формалаштыручы үзенчәлекле чынбарлык буларак та чыгыш ясый. Жәмгыятьнең мәдәни үсешендә кешенең иҗади көчләрен, сәләтләрен һәм сәләтләрен күрсәтү һәм үстерү өчен кирәкле шартлар булу мөһим критерий булып тора. Халыкның тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлтелгән мәсьәләләргә хәл итү мәдәният өлкәсендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру һәм әлеге проблемаларны программ-максатчан метод нигезендә хәл итү зарурлығы белән билгеләнә. Муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыру мәдәният учреждениеләренең матди-техник базасын ныгытуга юнәлдерелгән –бу мәдәниятне Аксубай районы Мюд авыл жирлегенең социаль-икътисади үсешенең мөһим ресурсларыннан берсе итеп тануны билгеләүче конкрет адымнар.

Ярдәмче программа чараларын гамәлгә ашыру мәдәни эшчәнлекнең барлык субъектлары катнашында Социаль әһәмияткә ия максатларга ирешергә мөмкинлек бирәчәк, бюджет ресурсларын нәтиҗәле тотуны тәэмин итәчәк һәм ярдәм итәчәк:

1. Мәдәният, сәнгать, жирлекнең тарихи – мәдәни мирасын саклау һәм популярлаштыру өчен шартлар тудыру.
2. План нигезендә Программа массакуләм һәм бәйрәм мәдәни-массакуләм чаралар уздыру.

ЯРДӘМЧЕ ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ

1. Мәдәни-ял юнәлеше системасын модернизацияләү.

Әлеге процессны камилләштерү буенча чаралар системасы белән күздә тотыла:

- клуб, китапханә системасында хәзерге заман этабында халык белән эшлөү буенча эшнең өстенлекле юнәлешләрен билгеләү;
- инновацион формаларны һәм алымнарны үстерү;
- районның муниципаль берәмлекләре белән хезмәттәшлекне тәэмин итү;

- мәдәни-ял чараларын популярлаштыру.
- Мәдәни-ял учреждениеләрендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәэмин итү.
- "мәдәният"әлкәсендә программалар һәм методикалар комплексын эшләү;
- балаларда, яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә патриотик тәрбия бирү формаларын, методларын һәм чараларын эшләү ;
- жирлекнең социаль-икътисади үсешендә киңрәк мәдәният учреждениеләре өчен шартлар тудыру;
- халыкның ижади потенциалын үстерүгә ярдәм итү;.

Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау буенча Ярдәмче Программа Паспорты

Ярдәмче Программаның Исеме	«Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау» темасына Республика семинары (алга таба - Ярдәмче программа)
Основные разработчики Подпрограммы	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге башкарма комитеты
Ярдәмче Программаның Максаты	Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлеге территориясендә яшәүче гражданның тормышын һәм тынычлыгын, экстремизмга һәм терроризмга каршы тору, Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлегендә күренешләрен профилактикалау һәм кисәтү нигезендә аларның законлы хокуклары һәм мәнфәгатьләре дәрәжәсен күтәрү
Ярдәмче программа бурычлары	Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгыту, социаль, этник һәм профессиональ нигездә конфликтларны профилактикалау һәм булдырмау; Террорчылык һәм экстремистик идеология күренешләренә түземсезлек атмосферасын булдыруга юнәлдерелгән ижтимагый фикер формалаштыру
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2016-2020еллар.
Ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы:	Ярдәмче программаны финанслауның гомуми күләме Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбе 15,5 мең сум тәшкил итә, шул исәптән 2016 ел -3 мең сум 2017 ел -3,05 мең сум 2018 ел-3,1 мең сум 2019 ел-3,15 мең сум 2020 ел-3,2 мең сум Искәрмә: ярдәмче программаны финанслау күләме фаразлана һәм тиешле елга тиешле дәрәжәдәге бюджетлар формалашуны исәпкә алып, ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш, шулай ук чараларны финанслауга район һәм республика бюджетыннан акча бүлеп бирелергә тиеш
Ярдәмче программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре	Ярдәмче программа чараларын тормышка ашыру террорчылык һәм экстремистик күренешләренә барлык фактларына түземсезлек формалаштыруны камилләштерә; Аксубай муниципаль районының Мюд авыл жирлеге

	территориясендә толерантлык, башка культураларга хөрмәт күрсәтү идеяләрен пропагандалау һәм тарату өчен бердәм мөһлүмати киңлек булдыру; Яшьләр арасында этникара татулык һәм толерантлык атмосферасын ныгыту.
Башкаруны контрольдә тоту	Ярдәмче программаны тормышка ашыруны Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге Советы контрольдә тоту

II. Программаны чишү проблемасына Характеристика

Ярдәмче программаны эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен нигез булып Россия Федерациясе Конституциясе, шәхес, җәмгыять һәм дәүләт иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге федераль законнар, Россия Федерациясендә 2009 елның 5 октябрәндәге террорчылыкка каршы тору концепциясе, 2025 елга кадәрге чорга Россия Федерациясенәң дәүләт милли сәясәте стратегиясе, шулай ук милләтара, динара мөнәсәбәтләренә гармонияләштерүгә һәм яшьләренә патриотик тәрбиялүгә юнәлдерелгән башка стратегияләр, концепцияләр, нигезләр тора.

Хәзерге вакытта Аксубай районының Мюд авыл җирлегендә ике дини оешма теркәлгән, шул исәптән: мәселман – 3; православие – 1; теркәлмәгән дини оешмалар: мәселман - 1; православие диннәре - юк.

Иҗтимагый-сәси, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләренәң торышы, тулаем алганда, тотрыклылык, игелекле булу, төрле социаль төркемнәр, милләт һәм дин вәкилләренәң конструктив хезмәттәшлеге һәм хезмәттәшлеге белән характерлана. Соңгы елларда дин тотучылар, православие чиркәүләре һәм мәселман мәчетләре саны артты.

Шуның белән бергә, ярдәмче программаны эзәрләү һәм аны киләчәктә гамәлгә ашыру зарурлыгы Татарстан Республикасында Террорчылыкка һәм экстремизмга каршы көрәш өлкәсендәге бүгенге вәзгыять киеренке булып кала бирә.

Хәзерге вакытта терроризм һәм экстремизмга каршы көрәш дәүләт хакимияте органнарының, җирле үзидарә органнарының, иҗтимагый хәрәкәтләренәң һәм барлык гражданның тырышлыгын берләштерүне таләп итә.

Чараларның үтәләше Аксубай муниципаль районының Мюдово авыл җирлеге алдында торган иң кискен проблемаларны террорчылыкка каршы тотрыклылык дәрәжәсен күтәрүнең уңай тенденцияләрен булдыру өлешендә хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк, бу нәтижәдә гомуми куркынычсызлыкны ныгытуга турыдан-туры йогынты ясаычак.

III. "2016-2020 елларга Аксубай муниципаль районының Мюд авыл җирлегендә террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау»Ярдәмче программа чаралары

№ п/п	Чара атамасы	Башкару вакыты	Башкаручы (киләшү буенча)
1	Өстәмә чаралар күрегез: авыл яшьләрен эш белән тәэмин итү, ял итү һәм һөнәри белем алу мөмкинлекләрен киңәйтү; авыл яшьләренәң иҗтимагый хәрәкәтен үстерү	2016-2020 ел.	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл җирлеге башкарма комитеты, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының «мәдәният бүлеге» МКУ, яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге.
2	Яшүсмерләр мохитендә экстремизмны профилактикалау өлкәсендәге программалар һәм проектлар республика конкурсында катнашу һәм	2016-2020 ел.	Яшьләр эшләре һәм спорт бүлеге, ӘМР мәдәният бүлеге " МКУ, » Мәгариф бүлеге " МКУ»

	аларны балалар һәм яшьләр оешмалары эшчәнлегендә гамәлгә ашыру.		
3	Дини берләшмәләрдә жирлекнең дини берләшмәләрендә дини дин тотучыларга даими рәвештә дини догалар һәм жомга намазлары вақытында диндарларга мөрәжәгать итүне башлап жиберү, шулай ук дин тотучыларда терроризмны һәм экстремизмны конфликт ситуацияләрен хәл итүнең кабул ителмәслек ысуллары буларак бәяләүгә ярдәм итү.	2016-2020ел.	Жирлек башлыгы
4	Басма һәм электрон ММЧ материалларына, уку-методик әдәбиятка һәм башка басмаларга аларда милләтара һәм төбәкаразныгыш-талаш тудыру билгеләрен ачыклау өчен экспертиза үткөрүне оештырырга.	2016-2020ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлегә(киләштерү буенча)
5	Потенциаль куркыныч объектларны паспортлау.	2016-2020ел	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлегә (киләштерү буенча), Мюд авыл жиригә башкарма комитеты
6	Жәмгыятьтә әхлакий сәламәтлекне ныгыту, милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр, кешеләр күп була торган объектларның террорчылыкка каршы якланышы, халыкның тормышын тәэмин итү объектлары буенча " түгәрәк өстәлләр» уздыру.	2016-2020ел	«Мәгариф бүлегә» МКУ, "Мәдәният бүлегә" МКУ, Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының жириле үзидарә органнары
7	Формаль булмаган берләшмәләрне ачыклау буенча рейдлар.	2016-2020ел.	Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлегә(киләштерү буенча),
8	Дини конфессия вәкилләре һәм милли диаспора вәкилләре белән теркәлмәгән дини һәм милли берләшмәләрне ачыклау өчен әңгәмәләр үткөрү	2016-2020ел	Россия Федераль миграция хезмәтенәң ТР буенча идарәсе Аксубай районында бүлекчәсе (киләштерү буенча),
9	Гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракларда гамәлләр буенча кешеләр күпләп йери торган биналарда уку дәрәсләре үткөрүне оештыру	2016-2020ел	Аксубай муниципаль районы Мюд авыл жиригә башкарма комитеты, Россия Эчке эшләр министрлыгының Аксубай районы буенча бүлегә(

			килештерү буенча) « " TP буенча 102 ФПС ПЧ (ярашу)
10	Экстремизмның төрле формаларының, бигрәк тә милләтара һәм динара дошманлыкны вәгазьләүче, ижтимагый куркынычны аңлату буенча барлык төр мөғариф учреждениеләрендә сыйныф сәғәтләрен системалы рәвештә үткөрү	2016-2020ел	Аксубай муниципаль районы Башкарма комитетының мөғариф бүлеге, Аксубай муниципаль районының дини конфессияләре вәкилләре (килештерү буенча), Россия Эчке эшләр министрлығының Аксубай районы буенча бүлеге (килештерү буенча)
16	Ярдәмче программа чараларын мөғлүмәти яктыртуны оештыру	Ел дәвамында	"Сельская новь" газетасы редакциясе (килештерү буенча), Мюд авыл җирлегендә клубларында стендлар